

z kapitalistických armád

TERITORIÁLNÍ VOJSKO NSR

Ve válečných přípravách věnují státy NATO velkou pozornost výstavbě teritoriálních vojsk. Mají plnit úkoly obrany a ochrany teritoria v týlu vlastních vojsk, zabezpečovat mobilizační rozvinutí a doplňování uskutečňovat materiálně technické a zdravotnické zabezpečení. Jejich hlavním posláním je v maximální míře osvobodit polní vojska od činností, které přímo nesouvisí s vedením operací.

Ve všech západních armádách jsou problémy teritoriální obrany v různém stadiu rozpracování a realizace. Přestože koncepce je většinou již ujasněna a promítá se v organizačních opatřeních, složité součinnosti vazby mezi polním vojskem, teritoriálním vojskem, civilní obranou a civilním sektorem vůbec nejsou zdaleka dořešeny.

Tento stav je i v západoněmeckých ozbrojených silách. Teritoriální vojsko, třebaže v době míru nepočetné, tvoří významnou složku vojenského potenciálu NSR. Ve strukturálních změnách, kterými prošly v posledních letech ozbrojené síly Západního Německa, byl podíl teritoriálního vojska značný. Jedním z nejdůležitějších opatření k zefektivnění úlohy teritoriálního vojska bylo, podle hodnocení vedení Spolkové armády, sloučení teritoriálního vojska s pozemním vojskem pod vedením řídicího štábu pozemních vojsk.

Právě o významu tohoto opatření a o úloze teritoriálního vojska NSR vůbec hovoří článek bývalého inspektora (vrchního velitele) pozemního vojska generála Schneze, otištěný v západoněmeckém časopise „Truppenpraxis“ v září 1971.

Vzhledem k významu této problematiky a pro informaci čtenářů Vojenské mysli uvádíme dále některé myšlenky Schneze článku.

—*—

Na podzim roku 1969 bylo teritoriální vojsko NSR po sloučení s pozemním vojskem podřízeno řídicímu štábu pozemního vojska. Doba, která od té doby uplynula, je poměrně krátká, jestliže vezmeme v úvahu naplánovaná opatření. Je však dostatečně dlouhá pro to, abychom učinili některé vývody o teritoriální obraně.

Rídící štáb pozemního vojska usiloval o sloučení pozemního a teritoriálního vojska hlavně ze dvou základních důvodů:

1. Vzhledem k tomu, že řídicí štáb pozemního vojska měl i dříve organizační zodpovědnost za teritoriální obranu, jeho požadavek převzít řízení teritoriálního řízení vojska je logickým důsledkem zásad a principů nedílné odpovědnosti.

2. Velení řídicího štábu pozemního vojska bylo přesvědčeno, že v případě sloučení pozemního a teritoriálního vojska a

zavedení jednotného velení budou se uložené úkoly plnit hospodárněji a efektivněji.

Podřízení teritoriálního vojska řídicímu štábu pozemního vojska neznamená snížení jeho úlohy. Úkolem teritoriálního vojska je, stejně jako dříve, podporovat všechny druhy národních ozbrojených sil a spojeneckých vojsk NATO a spolupracovat s civilní obranou.

Teritoriální vojsko plní tak úlohu podpory všech sil NATO jak v době míru, tak i za války.

Úkoly teritoriálního vojska

Rozhodujícími činiteli při určování úkolů a organizační struktury teritoriálního vojska jsou možný charakter příští války, zeměpisné podmínky a vojenský potenciál NSR.

Vycházíme-li z mnohotvárnosti soudobých forem války, teritoriální vojsko se bude používat především k podpoře ozbrojených sil NATO a civilní obrany, a dále k likvidaci sil protivníka v hloubce území.

Zeměpisné podmínky válčiště ovlivňují operační řízení vojsk a součinnost mezi nimi při vedení velkých útočných a obranných operací.

Vojenský potenciál je třeba účelně rozdělit mezi národní a spojenecké síly v zájmu společné obrany.

Teritoriální vojsko se bude používat především v týlové zóně. Proto může více než ostatní vojska spolkové armády dostávat pomoc z civilních pomocných zdrojů, jejichž možnosti mají vliv na rozsah úkolů a strukturu teritoriálního vojska.

Úkolem teritoriálního vojska je

— zabezpečit svobodu operačního manévru ozbrojených sil NATO na území NSR a vytvářet podmínky při vedení bojových operací na předním okraji;

— zabránit vojenským akcím protivníka v týlové zóně a ve výjimečných případech i ve sborovém týlovém prostoru;

— spolu s jednotkami civilní obrany zneškodňovat záškodnickou činnost protivníka;

— zabezpečovat doplňování živou silou a materiálem a zajišťovat zdravotnické zabezpečení západoněmeckých ozbrojených sil;

— pomáhat při opatřeních civilní obrany k záchraně obyvatelstva;

— přispívat k organizování součinnosti

mezi ozbrojenými silami NATO a orgány civilní obrany sladováním jejich potřeb a opatření;

— zastávat zájmy teritoriálního vojska NSR v řídicích orgánech NATO.

V rámci všeobecného úkolu teritoriálního vojska zabezpečovat svobodu operačního manévru ozbrojených sil NATO je nejdůležitější povinností ochrana týlových prostorů a zón. Síly a prostředky k tomu vyčleňují vojska domoobrány („Heimatschutz“). Bojové útvary a jednotky domoobrány jsou mobilní zálohou vojenských okruhů. Určují se k posílení vojsk místní obrany, jež tvoří pěší prapory a zajišťovací roty (krajské a okresní). Útvary a jednotky domoobrány se mohou podřizovat polnímu vojsku a v případě nutnosti i velení ozbrojených sil NATO.

Při zabezpečování svobody operačního manévru budou mít velký význam ženijní úpravy terénu, odstraňování závalů a udržování spojení.

Podmínky bojového použití teritoriálního vojska v týlové zóně se budou lišit od podmínek, ve kterých bude operovat pozemní vojsko NATO. Velení teritoriálního vojska se může ocitnout v situaci, že bude třeba omezit používání zbraní v hustě obydlených oblastech. Používání teritoriálního vojska v přímém styku s obyvatelstvem, bojová činnost v rozsáhlých a obtížně kontrolovatelných oblastech mohou ztěžovat hodnocení situace a oslabovat rozhodnost velení. Příslušníci teritoriálního vojska budou na jedné straně nezřídka vystaveni značným morálním zkouškám, na druhé straně zasazení teritoriálního vojska k ochraně týlového prostoru (zóny) má doplňovat a podporovat připravenost vlastního obyvatelstva k obraně.

Úloha teritoriálního vojska při zabezpečování ozbrojených sil NSR

Teritoriální vojsko v mírové době, na rozdíl od polního vojska, se skládá převážně z kádrových a technických útvarů

a jednotek. Proto není schopno samo zabezpečit přípravu dostatečného počtu velitelských kádrů a specialistů. Teritoriální

vojsko dostává tyto osoby od jiných druhů vojsk, které k tomu mají možnosti. Za války může teritoriální vojsko splnit své úkoly jedině tehdy, má-li dostatečný počet vycvičených záložníků. V době války má toto vojsko za úkol připravovat a odesílat nové doplňky bojovým útvarům a svazkům. Je však třeba analyzovat, zda je účelný systém přípravy a doplňování živou silou přes teritoriální orgány, nebo zda je možné jiné, racionálnější řešení.

Teritoriální vojsko má své zdravotnické útvary a jednotky a systém záložních nemocnic, které jsou předurčeny k zdravotnickému zabezpečení raněných a nemocných všech druhů ozbrojených sil. To však nestačí. Civilní lékařská zařízení za války budou muset poskytovat pomoc vojenským zařízením. Na druhé straně zdravotnické útvary a jednotky teritoriálního vojska jsou povinny zabezpečovat v kritických obdobích zdravotnickou péči raněným z řad civilního obyvatelstva. Propletání těchto úkolů vyžaduje společné plánování a součinnost. Takové otázky, jako zřízení zdravotnického zařízení a příprava ženského obsluhujícího personálu pro toto zařízení, mohou být řešeny jediné společně.

Dostatečné a včasné materiálně technické zabezpečení bude přispívat k uchování bojovosti vojsk. K plnění tohoto úkolu mají teritoriální velitelství k dispozici zásobovací velitelství s útvary a jednotkami materiálně technického zabezpečení, se sklady a zásobami materiálu.

Účelnější rozmístění materiálních zásob umožňuje rychle určovat základní potřeby při materiálně technickém zabezpečení vojsk a co nejdříve je uspokojovat. Při takovém rozmístění vyřazení jednotlivých skladů nebude mít podstatný vliv na zásobování vojsk. Kromě toho po sloučení pozemního a teritoriálního vojska buduje se nebo se plánuje vybudovat celá síť stálých vojenských objektů, která se bude rozšiřovat i s přispěním civilního sektoru.

V souladu s koncepcí „všeobecné obrany“ opírá se teritoriální vojsko o civilní sektor. Bez jeho podpory nemůže toto vojsko v plném rozsahu splnit své úkoly. Jestliže bude ohrožován samotný systém civilní obrany, bude třeba pomoci teritoriálního vojska. Taková pomoc zahrnuje:

— likvidaci úhrozy ze strany protivníka nebo jeho jednotlivých odřadů;

— bezodkladnou pomoc při likvidaci následků napadení;

— vzájemnou součinnost při plánování a řízení evakuace obyvatelstva.

Z uvedených zásad je jasné, že těsná součinnost teritoriálního vojska s ozbrojenými silami NATO a s národními civilními orgány v mírové době je vrcholně nezbytná, jestliže se snažíme zabezpečit plánovitou a sladěnou činnost ve všech oblastech v případě války. Již nyní existuje určitý počet různých výborů, které pravidelně posuzují a řeší problémy společné obrany. Taková forma součinnosti je zvláště užitečná a měla by se uplatňovat nejen v mírové době. Tam, kde za války nemůže být uskutečňována, je nezbytné zabezpečit výměnu informací mezi civilními a vojenskými orgány. Jedině při rychlé a kvalitní výměně informací mohou odpovědné řídicí orgány pravidelně hodnotit situaci a přijímat vhodná rozhodnutí.

Přesné stanovení práv a povinností usnadní vzájemnou součinnost spojeneckých a národních vojenských orgánů. Na tomto základě byly již uzavřeny některé dohody v různých sférách a na různé úrovni; je však třeba dalších dohod.

Teritoriální vojsko působí v rámci vlastní odpovědnosti. Jestliže plní úkoly, uložené velením NATO nebo v jeho prospěch, za splnění odpovídá spojenecké velení. To se týká rovněž úkolů a pravomocí náčelníků teritoriálních velitelství, jimž velení NATO postoupilo kompetence náčelníků týlových prostorů (zón). Takovou dělbu povinností podle dohody je třeba pokládat za účelnou, neboť velitelé vojsk NATO se osvobozují od povinností a úkolů v týlové zóně. Na druhé straně předání některých funkcí a úkolů, spadajících do kompetence velení NATO v týlové zóně, teritoriálním velitelstvím, odpovídá zájmům a národní prestiži a zároveň nesnížuje odpovědnost velitelů vojsk NATO za vedení bojové činnosti. Vcelku převládá názor, že úkoly má plnit ten, kdo za ně odpovídá. Pokusy druhých osob plést se do oblasti, za kterou neodpovídají, jsou nevhodné a neúčelné.

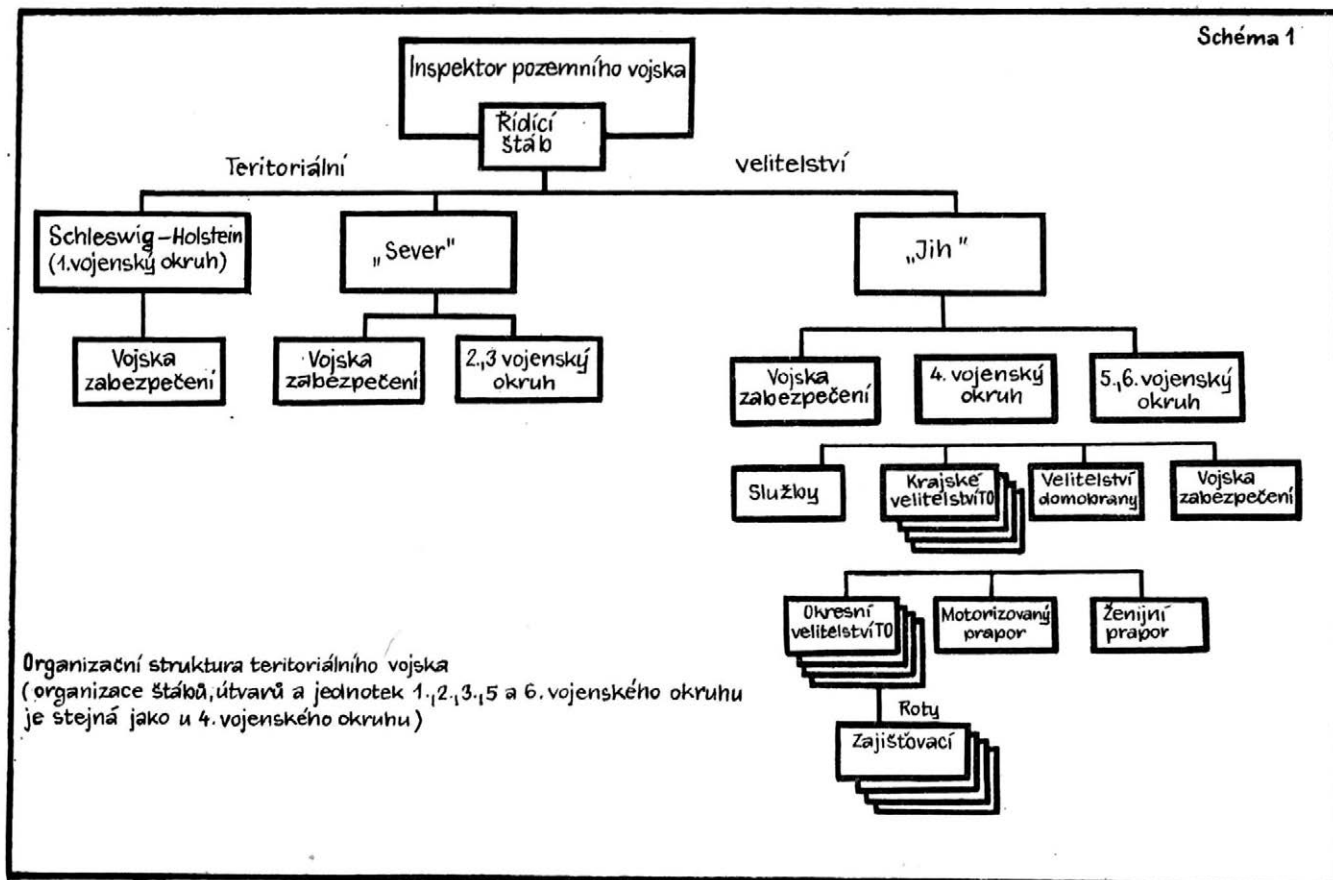
Organizační struktura teritoriálního vojska

Odpovědnost velení teritoriálního vojska za místní obranu se týká celého území NSR. V rámci této odpovědnosti teritoriální vojsko musí být schopno zabezpečit plnění úkolů jak samostatně, tak v součinnosti s civilní obranou a za využití civilních pomocných zdrojů.

Vycházíme-li z toho, je třeba, aby teritoriální vojsko mělo stabilní i pohyblivé orgány velení. Organizační struktura teritoriálního vojska je uvedena na **schématu 1**.

Vojenskoadministrativní velení teritoriálního vojska je přizpůsobeno admini-

Schéma 1

strativnímu rozdělení státu a je s ním v souladu. Je tomu tak proto, aby na jedné straně byla zabezpečena součinnost s civilními orgány, na druhé straně aby bylo vyčleněno maximální množství teritoriálního vojska k řešení nezbytných úkolů. Při zachování této zásady změny v administrativním rozdělení země nemohou nemít za následek odpovídající změny v řízení teritoriálního vojska.

Štáby teritoriálního vojska musí mít organizační strukturu a systém velení v souladu s plněním úkolů.

Počet útvarů a jednotek teritoriálního vojska závisí na úkolech a velikosti teritoria, na výši vojenských rozpočtů a na možnostech civilních pomocných zdrojů. Výzbroj a organizační struktura útvarů a jednotek teritoriálního vojska se musí řídit především jejich předurčením pro plnění speciálních úkolů a dále jejich doplnkovým využíváním ve prospěch pozemního vojska.

Teritoriální vojsko není v mírové době doplněno na plné počty. Je dokonce předpoklad, že je možné zmenšit jeho početní

stavy v rámci pozemního vojska. Jestliže posuzujeme tento problém vcelku, v teritoriálním vojsku by se měl co nejrychleji zavést miliční systém.

V mírové době nemá být teritoriální vojsko početné. V zásadě je třeba se na ně dívat jako na rámcové vojsko. Přitom je však nezbytná rychlá a přesná mobilizace jak osob, tak materiálních prostředků. Tu je třeba důkladně připravit a prověřit při cvičeních. Kromě toho vojska a štáby musí projít pravidelnou přípravou podle svých speciálních úkolů.

Doposud se konala hlavně cvičení útvarů a jednotek domobrany, jejichž příslušníci prošli předběžným výcvikem ve výcvikových střediscích. Je třeba rozšířit osvědčený systém výcviku příslušníků ve výcvikových střediscích i na ostatní útvary a jednotky teritoriálního vojska.

Včasné provedení mobilizace v období ohrožení je zvláště důležité, aby se zabezpečilo plnění úkolů, uložených teritoriálnímu vojsku. Značný význam má i volba momentu mobilizace. Právo na rozhodnutí o zahájení mobilizace náleží politickému vedení.

Na závěr můžeme zdůraznit toto:

— Teritoriální vojsko má v zásadě tři úkoly: účastnit se při zabezpečování svobody manévru ozbrojených sil NATO a zastupovat jeho zájmy ve velitelských orgánech NATO; plnit funkce, které zůstaly v kompetenci národních vojenských orgánů (doplňování útvarů na válečné počty a nahrazování ztrát, zdravotnická služba, materiálně technické zabezpečení vojsk); pomáhat civilní obraně.

— Teritoriální vojsko je především vojskem mobilizačním (rámcovým), a proto jeho důkladná příprava a včasná mobilizace jsou rozhodujícími činiteli pro činnost v období politické krize nebo v počátečním období války.

— Teritoriální vojsko se plně opírá o civilní sektor a jeho zdroje, které v součinnosti s federálními orgány využívá v národních zájmech či ve prospěch ozbrojených sil NATO.

— K plnění svých úkolů má teritoriální vojsko organizaci, která je v souladu s organizační strukturou, přijatou v NATO a s administrativním rozdělením území NSR.

— V celkovém systému ozbrojených sil plní teritoriální vojsko funkce podpory a zabezpečení. Tato činnost může být účinná jen tehdy, když všechny síly, které se na ní podílejí, stejně jako vojenské a civilní orgány budou znát své možnosti, schopnosti a meze své odpovědnosti.